

BISERICA și ȘCOLA.

de biserică, școlastică, literară și economică.

Eșe odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului:

Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl.—cr.
 „ „ „ jum. anii 2 „ 50 „
 România și străinătate pe an 7 „ — „
 „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „

Prețul inserțiilor:

Pentru publicațiile de trei ori ce conțin
 cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
 4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.

Corespondențele să se adreseze la Redac-
 tiunea dela

„BISERICA și ȘCOLA“

Îar banii de prenumerațiune la

— „Tipografia diecesană în Arad.“ —

Istoria Episcopiei Aradului.

Discursul părintelui Protopopu tit. Ioan
 ce-lu publicăm mai jos, rostitu cu oca-
 zia serbării patronului bisericii catedrale din
 Arad, atingând momente din istoria noastră bise-
 rică, mă îndemnă se facu la acest loc unele
 considerațiuni în interesul istoriei noastre naționale
 episcopice.

Autorul acestor șire a avut ocaziunea în
 multe rânduri d'a audi pe Pre S. S. ac-
 tual Episcopu diecesan manifestând dorința
 și în interesul de a vedé scrisă istoria Epis-
 copiei Aradului. Și în timpul din urmă acestu
 lucru adusă chiar în sinodul de către deputatul
 alii, părintele M. Sturza.

În adevăr, istoriile particulare, cronicile,
 grafiele, cât și biografiile chiar servescu ca
 surse foarte prețios pentru istoria uni-
 versală, așa și istoriile sau cronicile singulare
 episcopice române cu privire la istoria generală
 episcopice Românilor. De aceea ne bucurăm din
 suflet pentru începutul ce s'a făcut în respectul
 acestei noastre cronice a episcopiei Aradului.

Episcopia Aradului, după suprimerea vechei
 episcopii ortodoxe a Transilvaniei, rămasă sin-
 tolică pentru eclesiasticu, la care alergău românii
 din Ungaria după mângăere, în nenoro-
 cirea lor. Importanța istorică a acestei episcopii
 este cu atât mai mare, cu cât între episcopille
 de astăzi ea este cea mai veche, având
 continuitate neîntreruptă dela începutul seco-
 lului XVIII-lea până în zilele noastre. De aceea
 după dispozițiunea sinodului eparchialu, privi-
 tă la constituirea unei comisiuni pentru culegerea
 documentelor istorice, așteptăm ca ven. consis-
 toriu să fie însărcinat cu executarea amintitei dispozi-
 ționale, să iee măsurile cuvinte întru reali-
 zarea ideii.

Câtă ne-am informat, consistoriu epar-

chială a și instituit deja un fel de comisiune
 istorică, dar, câtă să mărturim, fără să atingem
 persoanele onorabile, ce-o compun, planul nu
 va fi realizabilu, după cum se dorește, pe cât
 timp cercetările istorice vor fi ôresi-cumva re-
 vindicate competenței exclusive a administrațiunei
 diecesane. În asemenea afaceri trebuiescu căști-
 gați oameni deprinși cu cercetările istorice, și mai
 cu samă, fiind vorba de culegerea documentelor
 istorice relativu la biserica română, este neapărat
 de lipsă, ca în astfelu de comisiune să fie barem
 o persoană, care cunoște perfectu limba slavonă.
 Și dacă asemenea persoane nu sunt în gremiu
 Consistoriu, ele trebuiescu angajate de unde se
 vor afla.

Noi însă scim în consistoriu doi membri aca-
 demici, din cari numai unul e în comisiune, iar
 alu doilea care cunoște bine arhivele din Pesta,
 Viena și Carlovețu, fiind pe lângă acesta încă și
 bunu slavistu, — nu e în comisiune. Afară de
 Consistoriu cunoșcemu doi protopopi, zeloși cer-
 cetători ai monumentelor noastre istorice, amên-
 doi bunu slaveni, cari cu bunu rezultat ar puté
 să împlinescu însărcinarea ven. consistoriu în a-
 semenea cercetări. Trebuie dar neapărat ca ven.
 consistoriu, se completeze comisiunea istorică
 astfelu, încât ea să pôta corespunde marelui misiuni
 ce-o așteptă. În privirea acesta trebuie adusă ori-
 ce sacrificiu s'ar cere dela noi. A scrie istoria,
 nu e lucru ușor, mai cu samă când documentele
 istorice lipsescu, ori că trebuiescu căutate prin
 bibliotecă și arhivele vechi. De aceea ven. consis-
 toriu completând odată comisiunea istorică va tre-
 bui se-i dee la dispozițiune toate mijlocele bănesci
 necesare pentru a puté visita arhivele din țară,
 cu deosebire arhivele episcopielor serbesci,
 arhivele din Pesta și Viena. Astfelu totă aface-
 rea va rămâne unu pium desiderium.

Papismul și starea actuală a Bisericii ortodoxe în Regatul României.

de
Episcopul Melchisedech.

(Continuare).

Willibald Stefan Teutschlander păstorul luteran din București, în cartea sa „Geschichte der evangelischen Kirchen-gemeinde in Buearest,“ ne dă următoarele relațiuni despre catolicism în România, după autorii străini, Engel, Sulzer, cari au scris despre țerile noastre pe la finele viacului 18-lea, și alții:

„Încă în timpul lui Radu Negru, cu carele se începe șirul Domnilor Valachiei, și carele mai înainte fusese duce la Omlaș și Făgăraș, se pomenește de emigrare a străinilor în această țară (Engel's Geschichte der Moldau und Walachei. Seite 59 und 148 1-Theil). Acela ar fi venit atunci în Valachia cu totă casa sa și cu o nenumărată mulțime de popor, între care Români sau Valachi, rapisti, Sași și în scurtă tot felul de omeni, și ar fi întemeiat Câmpul-lung, Târgoviștea, Bucureștii, Piteștii, și Giurgiul.

Întru cât această spunere este de credută, noi lăsăm la o parte, dice autorul, dar constatăm numai ceea ce este peste totă îndoială, adică că în Câmpul-lung a fost așezat un însemnat număr de Sași din Transilvania. Sulzer scrie despre acesta așa: Principele Radu Negru a dat în acest loc mai cu seamă Sașilor atunci catolici, cari se așezase acolo, așa de multe libertăți, în cât le a zidit numai o biserică mare, pe care o a dat Franciscanilor, înzestrată cu o bogată donațiune, și în considerațiunea soției sale, care era o damă catolică, a zidit în acest loc o monastire de călugărițe; ci le a dat încă și dreptul de a-și alege și a-și pune în Câmpul-lung autoritatea dintre Nemți, care dreptul l'ar fi exercitat acolo în timp îndelungat nesuperați, chiar până în vécul de pe urmă (adică al 18-lea). Locul acesta ar fi datorind edificie și organizarea sa Nemților, cari în timpurile anteriore, fiind-că acest loc avea un iarmaroc mare, îl vizitau cu sirguintă, și l'au făcut un loc important pentru comerț prin manufacturile lor, spre a căroră cumpărare vinia în Levant o mulțime de creștini, Jidovi, Turci și Armeni (Sulzer Geschichte der transalpinischen Daziens. 1. Band. 330 Seite und Engel 1 Theil, Seite 330). Menționata biserică, în viacul trecut se păstra încă în ruinele sale, în care Del-Chiaro a citit următoarea inscripțiune epitafică din timpurile cele vechi: „Hic requiescit in pace generosus Dominus Ioannes P. hujus Saxonialis Ecclesiae custos, qui obiit 1373.“

Alte documente ale vechii monastiri a Franciscanilor de la Câmpul-lung s'ar fi prădat, devastat și jefuit de Tătari în războiul din 1717, ce a fost între curțile Cesaro-crăiască și Turcică.

Sub Domnia lui Vlaico (Vlad I) (1360-1373), contimporan al regelui Ludovic I al Ungariei, s'au trimis mai mulți Mioriți în Valachia. Papa Urban, în anul 1370, a scris Domnului o epistolă foarte curtenitoare și l'a îndemnat la comunicarea cu biserica catolică, la care ar fi primit cu totă buna-voință. În anul 1372 Papa Grigorie XI-lea a dat acestor Mioriți din Valachia, libertatea de a-și asocia mai mulți membri și a funda biserici și monastiri.

Dupre un manuscript în traducerea latină, în Valachia ar fi fost Sași în patru localități, adică: în Târgoviște, mai târziu capitala Valachiei, în Râmnic,

Câmpul-lung și în Baia-de-Aramă din Valachia. În cele d'ântăiu trei locuri ar fi existat 3 biserici și trei monastiri de călugări, întemeiate de Iohan Capestrano. Dar la izbucnirea eresiei luterane catolicii din acele locuri fiind său maltratați lipsiți de preoți de ai lor s'au făcut Valachi, excepție de Câmpul-lung, cari s'au plecat în țara lui Luter. Tote proprietățile bisericesti, tururi și altă avere mișcătoare și nemișcătoare, împreună cu teritoriile și cu privilegiile le ar fi luate Valachii și s'ar fi dat viaciniții uitării. Însă Câmpul-lung oricât ar fi persistat în îndărăpnicia lor ca să nu se totuși pe la timpul principelui Matheiu. Ba s'ar fi convertit la biserica Romei.... și în cele din urmă s'ar fi rămas numai 50 de case său familii, cari astăzi ar fi devenit catolici. Engel observă la Câmpul-lung Manuscriptul dată cu probabilitate din anul 1420 și cel din urmă al domniei lui Șerban cel Bătrân precum se pare, de la un italian misionar carele a trăit îndelung în țară, și încă sub Șerban cel Bătrân Ghica s'a încercat se zidescă în București o biserică catolică (Engel. I Theil. S. 117). Cumcă la vremea aceea se convertiri se întrebuintă și silă despre această biserică la Engel următoarele:

(Engel asemănă pe principele Șerban cel Bătrân cu Andrei, judecătorul la Câmpul-lung). Când orecarele Andrei, judecătorul la Câmpul-lung, carele servise cu credință mai multor domnitori, fusese ales în această diregătorie, Domnului Matheiu Elu fu trimis la principe cu un alt catolic, Blasiu, și Domnului era mânios nu pentru că se convertise judecătorul, ci pentru că era catolic, și că el câștiga parte prin amenințări și parte prin făcând Sermanul Blasiu „a cădat“ și s'a făcut valach. Andrei (episcopul de la Bacău) a respins tatea catolică: „Eu nu voesc să schimb argintul cu plumb și aramă: pentru că l'a condamnat și l'a executat publicu.

Trecând la coloniile de naționalități străine în Moldova sunt mult mai numeroase, aflându-se în această însemnări împrumutate de la un misionar, sub titlu: „Notitia de Rebus Hungaricis in Moldavia et ultra degunt, scripta ab alio Petro Zöld parcho Csik-Delmesi in Sicilia A. R. P. Vincent Blacho, fără dată și fără locul. Elu spune, că lucrurile ce le scrie, sunt ca martor ocular, parte le a auzit de la bătrâni (Engel: I Theil, Seite 45; alături de Engel Band 1. Seite 403 și 3. 653 Seite). Sub domnia Sigismund, pe la 1420 mulți Secui ar fi emigrat în Moldova, și ar fi fost foarte bine primiți de atunci. Sași ar fi avut nouă parochii de episcopul de Bacău, dar cu schimbarea de parte ar fi murit, parte s'ar fi amestecat cu emigranții și s'ar fi desnaționalizat. Acești Secui doveni și ar fi păstrat de atunci numirea de „Csangó Magyarai.“ În totul aceste colonii ar fi constat din 62 sate, împărțite în 9 parochii: erau Mioriții autorizați de propăgandă episcopul titular de Bacău, locuesce în Leușeni, vicariul său, carele este inspectorul superior al misionarilor, locuesce în Iași. Misionariul de Bacău a primit învoire dela episcopul de Bacău să zidescă Sacramentele, etc. Tote parochiile lor se numără, între care: 1 Iași cu filii unde sunt așezăți postavari; cele următoare până la 8 sunt neînsemnate; 9, orașul Husi, tradițiunea locală locuitorii acestia ar fi

lor, pre cari regele Matias i-a alungat din Un-
 și din Transilvania. O altă parte a acestor
 și ar fi emigrat în Crinnea, unde a format trei sate.
 După P. Timon deja în anul 1420, Hușiți un-
 și Sași ar fi emigrat din Transilvania în Mol-
 dintre cari Sași s'ar fi așezat în Cotnariu.
 departe Baia și Neamțul ar fi fost lăcuite numai
 Sași; Suceava, Seretiul și Romanul ar fi fost lo-
 de Sași și Unguri la un loc. Autoriul aduce
 dovadă despre existența coloniilor Săsesci la Baia,
 Cotnariu, la Suceava, inscripțiunile mormântale
 găsite pe la ruinele bisericelor săsesci din acele
 localități. Sulzer afirmă, că încă în timpul său, în a-
 ce laturi ar fi existat diferite locuri și biserici
 săsesci și săsești precum: Sasca, Neamtu, Lita mică,
 etc. Însă despre treptatele prefaceri ce au su-
 aceste sate aduce numai câteva exemple: Kará-
 kő (?) fost odinioară oraș unguresc, număra pe la
 de vâcului 17-lea 3 case unguresci, dar 3000 de
 răni. Suceava, a doua reședință a principilor, o-
 ră locuință de Sași și de Unguri, și cu o popu-
 lare de peste 8000 locuitori, toți s'au contopit a-
 de 25 catolici, uitânduși limba și valachizându-
 Așa s'a întemplat și cu Huși de la Prut. Apropo
 Huși Engel spune, că pe timpul lui (jumătatea
 celui 18-lea) locuitorii Hușilor ar fi fost mai mult
 ungi, și Români mai puțini. Catolici erau 682 și
 au trei temple. Această aserțiune este exagerată; în
 și nu sunt rămășițe de cât de o singură Biserică
 catolică, aprópe de epitropie, sub numire de vechiul
 tur unguresc, și unde catolicii de la Corni, ca
 și păstreze dreptul de posesiune asupra lui, vin în
 anii cu procesiune în ziua de Joia-Verde.

Engel mai pomenesce de o persecuțiune religioasă
 catolicilor sub Vlad Tepeșu (Egel 1. Theil,
 p. 147). Că adică acest Domn, spre a se face in-
 Turcilor, ar fi întors cruđimele sale asupra strei-
 lor, asupra Ungurilor și Sașilor transilvani. Tóte
 zilele supușilor corónei ungare, ce agonisese ei în
 lachia, le-ar fi supus la inoposite mari, 400 de tineri
 ungi și transilvani, cari se aflau în Valachia spre
 trópa pre Români alte limbi Europene, sau eser-
 tu alte industrii și comerțu, au fost închisi într'o
 și arși. (Veđi cartea amintită a lui Teutschlan-
 p. 2-10). Dacă va fi adevărată această spunere
 Engel despre fapta crudă și neumană a lui Te-
 peș se póte scusa într'u cástva, prin nenumeratele
 exemple de cruđime ale bisericii catolice-romane că-
 tócei de alte religii. Ea, cu inquisițiunile sale, a
 înguiat și a ars multe miș de creștini, sub pre-
 te de schismă, eresie și vrăjitorie. Deosebirea póte
 să într'aceea, că pe când Tepeș în România a
 pre cei 400 de Sași în șură, Papii ardeau miș
 creștini în tóte țările Europei catolice, cu mari
 pe și ceremonii civile și religioase, spre slava lui
 megei (ad majorem Dei gloriam)! (Va urma)

Cuvântare

Născerea Sfinț. Ioan Botezătorului, patronul bisericii
 catolice din Arad, rostită de Protopresviterul tit.
 Ioan Rusu, parochiul Aradului.

Am aleu și am sântit casa acésta, ca numele
 meu să se în vezi într'nsa, și ochii mei
 și inima mea să se pururea aci. Cartea
 a II Cron. c. 7, v. 16.

S'a sculat cu óste Navuhodonosor împératul
 Vavilonu asupra Indeilor și venind în Iudea

a încungurat Ierusalimul și după ce l'a cuprins
 l'a dărîmat și a ars biserica cea mare zidită de
 regele Solomon, iar pre Iudei scoțindu-i din patriă
 i-a dusu în robia la Vavilonu. În robia acésta au
 suspinat și au plânsu ei după patria cea pierdută
 și după biserica cea dearsă vre-o șeptedecei de ani,
 până când s'a rădicatú asupra Vavilonului Cyrú îm-
 pèratul dela Persia, carele stricândú împărăția Vavi-
 lonică și întemeindú pre cea persiană, a datú Iudei-
 lorú concesiune de a se reîntorna în vechia lor pa-
 triă și de nou a zidi biserica cea dearsă în carea
 să adoreze ei pre Ddeulú lorú după datina părinți-
 lorú și a străbanilorú sei. Iudeii aprinși de foculú
 dragostei cătră religiunea sa și aprinși de foculú
 iubirei cătră patria sa s'au adunatú într'unú numărú ca
 de vre-o 50000 și într'u lacrimi de bucuria a puresu
 sub conducerea lui Seruvavelú la patria sa cea pá-
 răsită și ajungendú la Ierusalimulú celú pustitú
 au rădicatú într'nsulú jertfelnicú și au arsú pe elú
 arderi de mulțămire Domnului, căci i-a scăpatú din
 robia și li-a redatú patria strămoșescă. Cúrend după
 reîntornarea lor, în anulú alú doilea, s'au apucatú a
 zidi de nou biserica cea dearsă tot pe loculú pe care
 a statú biserica lui Solomon preste 400 de ani și
 după mai multe fatalități și împedcări din partea
 réuvoitorilorú lor, a gátato la șeptespredece ani și
 atunci s'au adunatú preoții și leviții și poporulú dela
 țéră și într'u rugăciuni, cucernice și laude pline de
 bucuria au sântitú biserica, ca să fie iarăși locașú
 vedutú alú lui Ddeu în Iudea, precum a fost și bise-
 rica lui Solomon despre carea a đisú Domnului: am
 alesú și am sântitú casa acésta ca să fie numele meu
 în vezi într'nsa și ochii mei și inima mea să fie
 pururea aci.

În țéra jidovescă a fost numai o biserică și unú
 jertfelnicú, în Ierusalimú, și toți jidovii cei de parte
 bărbătescă din țéră, cari erau în stare, erau îndato-
 rați preste anú să vină de trei ori pe serbătorile
 cele mari, precum a fost serbătórea paschei, serbătórea
 la cincideci de zile după paschă și serbătórea
 corturilorú, la Ierusalimú, ca aci în biserică să se
 închine Domnului și să-și aducă jertfele sale. Ba nu
 numai Iudeii din țéră, ci și cei ce locuiaú afară de
 Iudea în părțile Vavilonului, în Egipetú, în cetățile
 grecesei și la Roma își țineau de datorință celú pu-
 tin odată în viețá, decă aveau modru, a merge la
 Ierusalimú spre închinaciune și pentru de a jertfi
 Domnului; căci ei credea, că loculú din care mai
 virtosú se primesce rugăciunea la Ddeu, este biserica
 Ierusalimului. Pentru acea și întrebá mușerea sama-
 rinencă la tântána lui Iacovú pre Isus đicândú: Dómné,
 vedú că ești prorocú: spune-mi unde se cade a ne
 închina, în muntele acest de aprópe, precum đicú sama-
 rinenii, sau în Ierusalimú după cum credú Jidovii?
 Iată ce-i răspunde: Mușere, crede mie, va veni tim-
 pulú, când nici în muntele acesta, nici în Ierusalimú
 ve veși închina Tatálui, ci pretutindenea. Duchú este
 Ddeu și cine să închiná lui să se închine cu duchulú
 și cu adevêrulú.

Acésta prevestire a Mântuitorului Isus Christos
 s'a împlinitú îndată după ce a începutú a se lăți creș-
 tinismulú, căci creștinii sciindú, că Ddeu este duchú
 și este pretutindenea se adunau la închinaciune unde
 li se va da de frica păgânilorú cari îi prigoneau ocasi-
 unea: în case private în peșteri, în păduri, în cre-
 păturile pămîntului; ei nu erau constrinși, la unú
 locú anumitú sciindú, că nu loculú sântesce pre omú,
 ci inima curată, duchulú umilitú și înfrântú sântesce

locul; iar după ce li s'a dat libertate a face publice serviciu divin au zidit biserici și în cetăți, și în orașe și în sate; creștinii n'au fost siliți să meargă cale îndepărtată la biserică pentru de a-și împlini datorința sa către Ddeu, precum nu sunt siliți nici astăzi, căci mai totă comuna are biserica sa. Însă iată lucru trist, iată lucru dureros. Au creștinii biserici, dar puțin li pasă de ele; au creștinii biserici dar nu le cercetază; au creștinii biserici, dar în zile de duminică și sărbătoare când se face slujbă în biserică, creștinii în loc să vină să se roge la Ddeu, să-i mulțămescă pentru bunătățile lui, să-l laude pentru mărirea lui, ei mai voiesc să petreacă în adunări în care se spun povești, se fac glume, se minșese și se clevetesc și se graesc de rău unii și alții; au creștinii biserici, dar ei mai tare trag în zilele de duminică și de sărbătoare când se face slujba în biserică la birt, de cât la rugăciune! Și ce fac acolo? Bă răchia cea plină de otravă, ucigătoare de trup și de suflet; se îmbată, sudue și dau prin purtarea lor pildă și învățatură rea. Au creștinii biserici, dar feciorii și fetele creștinilor mai voiesc în zile de duminică și sărbătoare să se împodobescă în vestmintele care de ținută, pentru de a merge la joc, decât a veni la slujba dumnezească. Când veți pre creștinii noștri la biserică? La crăciun, la botez, la pasci, iar de aci încolo nu-i mai veți mai preste tot anul! Lucru trist și jelic! Căci tot numai poporul acela care are iubire către Ddeu și împlinesc datorințele sale către densus este binecuvântat de Ddeu, merge înainte spre bine crește și se înmulțese, iar poporul care nu poartă pre Ddeu în inimă, și nu împlinesc poruncile lui, merge spre rău, scade și mai pre urmă pier, căci îi lipsește binecuvântarea lui Ddeu. Vi-ași putea arăta exemple despre comune care odată au fost în floare, avute, impoporate cu omeni de religie noastră și iată că astăzi mai că s'au desfintat de tot. Oare ce a fost cauza reului acestuia? Puțină pășare de religie și părăsirea, neîmplinirea datorințelor care le are omul, mai virtos creștinul, care e luminat cu lumina Evangheliei lui Isus Christos către Ddeu. Pentru aceea deșceptative! Băgați bine de seamă ce faceți. Aveți să dați răspuns cum ați petrecut viața pre pământ? Aveți să dați răspuns cum ați împlinit datorințele voștre către Ddeu și către omeni. Nu ni este viața acesta dată să o cheltuim în zadarnicia, în desmierdare și în păcate, ci ca să ne pregătim întru intrinșă pentru o viață mai curată, mai sublimă, mai ferice.

Bisericile cele d'înter care le-au zidit creștinii, precum și cele care se zidesc în zilele noastre sunt consăntite unele Mântuitorului nostru Isus Cristos, altele Maicii Domnului, iar unele sântilor. Biserica aceasta din Arad, în carea ne aflăm astăzi a fost consăntită Sântului Ioan botezătorului, încă dela începutul ei. Cea d'înter zidire care s'a consăntit Sântului Ioan botezătorului a fost edificată, după cum spune tradițiunea încă pe timpul regelui Ungariei Mathia Corvinul pe locul acela unde stă astăzi Lyceul. A fost zidirea aceea mică în forma unei mănăstiri și când s'a edificat biserica cea mare carea s'a dirimat la an. 1861 pentru că pe atunci locul pe care sta aparțină la cetatea Aradului, s'a edificat preste cea mică, așa cât în biserică se făcea serviciu, iar pe din afară se lucra și numai după ce s'a gătat cea mare s'a surpat cea mică și s'a scos afară.

Biserica acesta a sântului Ioan botezătorului a devenit în decursul timpului și biserică episcopescă. După ce s'au scos cam pe la an. 1687 din părțile Ungariei, în care se încuibaseră 160 de ani, și după ce s'a regulat ierarhia în regatul Ungariei, cel d'înter Episcop al Aradului a fost: Isaia Diacoviciu, bărbat vrednic învățat, carele a fost înfrumșetăt dela popor numire de înțeleptul. Acesta a întreprins multe torii la Viena pe la curtea împărătescă pentru rirea drepturilor bisericii ortodoxe în regatul gariel. După mărta Patriarchului Arseniu al Cernoviciu întâmplat la an. 1706, s'a ales Episcopul Aradului Isaia Diacoviciu de Archiepiscop Metropolit și a trecut de aci în părțile Sirmiei în mănăstirea Cruședolu, unde reșede pe timpul acela Metropolitul ortodox al Ungariei. Alu Episcop al bisericii acesta a fost Ioanichie Marviciu; elu a venit aci la an. 1710 și a trăit la 1719; după dînsul a urmat alu treilea Episcop Sofroniu Ravacineanu, carele repausându la an. a venit succesorul lui Vicentiu Ioanoviciu patrula Episcop. Precum Episcopul Ioanichie și Episcopul Sofroniu au fost înmormîntați în biserica cea mică și când s'a gătat cea mare s'au mutat osămintele lor din locul în care au odihnit până atunci, înaintea ușilor împărătesci ale bisericii nouă, după cum se pte ceti înscripția sobotă pe tra de marmore, care și astăzi stă rașimată pe aretele de către mēdē alu bisericii serbescă aci. La anul 1731 Episcopul Aradului Vicentiu Ioanoviciu s'a ales de Archiepiscop și Mitropolit și s'a mutat la Beligradu Serbiei, căci acolo pe timpul acela reședea metropolitul, fiindu în Serbie până la riuul Morava sub stăpânirea rāției noastre. Vicentiu Ioanoviciu a avut dertoriu pre Isaia Antonoviciu alu cincelea Episcop Aradului. Acesta fiindu la an. 1749 ales la Car de Archiepiscop și Metropolit, în urmarea Patriarchului Arseniu alu IV Șacabentă, a călătorit la Viena spre a aduce datornica sa mulțămire împărătesei Mariei Theresiei pentru întărirea sa în nulu metropolitan, și repausându acolo, s'a murit mort până la Buda și s'a înmormentat în biserica serbescă carea era în partea Orașului ce se numește Taban. La anul 1751 în ziua 1. Sept. când se ope anul nou bisericesc și se face pomenirea sântului Simeon Stălpnicul s'a hierotonit întru Arcepreu de Metropolitul Pavel Nenadoviciu alu Episcop alu Aradului Sinesie Jivanoviciu. Episcopul Sinesie a fost unul dintre cei mai eminenți ierarhi între Episcopii Eparchiei aradane. A rătă cu mult zel, cu multă bărbăție, ca adevărat ostaș alu lui Christos, biserica sa cea atăcată străini, cari se siliu să o strice; a dus o viață după cum prescriu regulile călugăresci; a copiat unele cărți bisericesci în limba slavă și a pārit în tipografia episcopescă dela Râmnic, a dāt reședința și biserica din suburbiul Gaiu întru amintirea zilei în carea a fost hierotonit Archiereu, a consăntit Sântului Simeon stălpnic. Lăsând după sine pomenire plină de binecuvântare precum din partea preoților, așa a tuturor creștinilor din Eparchia Aradului a repausat în Ddeu la an. 1768 și a fost înmormentat în biserica din Gaiu, zidită de dînsul. După Sinesie a urmat alu 7-lea Episcop, Pahomiu Cnejeviciu la an. 1771. Dela dînsul se mai păstrează la Episcopie trich...

dihiria de argintă care se întrebunțază când celebră Archiereul serviciul divin. Murind Pahomie an. 1783 și îngropându-se și el în biserica din Gaiu, l-a urmatu alu 8-lea Episcopu: Petru Petroviu; acesta însă curind s'a mutat de aici la Episcopatul Ungherilor și așa a venit la an. 1786 Pavelu Avamoviciu alu 9-lea Episcopu. Elu a păstoritu Eparhia până la an. 1815. În zilele lui s'a ziditu biserica mare care s'a dărimatu la an. 1861. Și Episcopulu Pavel a fost înmormintatu în biserica din Gaiu. Dela 1815 până la a. 1829 n'au fost aici Episcopi, ci numai Administratori ai Episcopiei. La an. 1829 s'a numitu celu d'ntiu Episcopu din națiunea română, alu 10-lea Episcopu alu Aradulu, Nestor Ioanoviciu, nascere din Brașov; însă preste unu anu a resusatu. La an. 1835 a venit alu 11-lea Episcopu alu Aradulu, Gerasim Rațu. Dinsulu a condusu trele eparchiali până la an. 1850. Sub episcopia lui devenitu biserica sântulu Ioan botez. biserica cuu română. Precum Episcopulu Nestor așa și Episcopulu Gerasim au fost înmormentați în Biserica ce dărimatu la an. 1861; cu întempliera acesta s'au datu osămintele lor în biserica din Gaiu. După Episcopulu Gerasim a urmatu la an. 1853 alu 12-lea Episcopu: Procopiu Ivacicoviciu. Pe timpul episcopatului lui s'a ziditu biserica în carea astăzi ne închinăm Domnului. Alegându-se la an. 1873 Episcopulu Procopiu de Archiepiscopu și Metropolitu s'a mutat în Sibiu și în locul lui a venit alu 13-lea Episcopu Iulian Sa Mironu Romanu, părintele Archiepiscopu Metropolitu de astăzi; însă după nouă luni alegându-se de Metropolitu, la an. 1875 s'a alesu și s'a întărit de Marestatea Sa alu 14-lea Episcopu alu Aradulu, Prea Sântia Sa, părintele Episcopu de astăzi, care lu trăsca. Oden intru mulți anu.

Dela înființarea Episcopiei arădane au fost la biserica această 9 protopresviteri și 44 preoți, afară de preoți de astăzi.

În ziua de astăzi serbăm, onor. ascultători, în biserica sântulu Ioan botezătorulu, carele este părintele bisericii acesteia; pentru aceea am socotitu, pe lângă cele puține ce vi am grăit despre biserică, să vi vorbesc pe scurt și despre acei ierarhi care au servitu la Altariulu Domnului în biserica noastră spundă totdeodată și numărulu protopresviterilor și alu preoților, cari au fost aplicați ca să sufletescă la biserica această, mai virtos și decât aceea cauză am făcutu ca totdeuna, dar mai virtos în ziua de astăzi, când serbăm nascerea patro- Episcopulu bisericii acesteia, să înălțati rugămine cătră Dumnezeu, să dăruiască celor ce sunt în viață sănătate și putere spre a potu lucra întru folosulu turmei păstorite, concredute păstorirei lor; iar celor răsturnati să li dăruiască iertarea păcatelor lor și să li dăruiască ceriurilor, carea este gătită pe sâma drep- ta dela întemeierea lumii. Amin.

Sinodulu eparchialu

Decretul gr. or. române a Caransebeșului convocat în Caransebeș pe Dumineca Tomu 24. Aprile 1883.

(Continuare și fine.)

Ședința VI. Prea Sântia Sa Părintele Episcopu președinte deschide ședința la 4 ore p. m. rugându de notariu alu ședinței pe Petru Popoviciu și intru înșegnarea vorbitorilor pe notarii Nicolae Popoviciu și Măxim Popoviciu. Potocolulu ședin-

ței V ținute în 27 Aprile 1883 nainte de amedei cestiuduse se autentică. Președintele archiereu presintă sinodulu:

Reportulu comisiei esmise pentru revisionarea socotelor fondurilor comune pre 1880 și 1881. Se predă comisiei fondurilor comune.

Rugarea deputatulu Trifu Gaița pentru concediu. I se dă concediu cerut.

Deputatulu Const. Rădulescu face următoarea interpelațiune. Are Înaltulu Presidiu cunoștință despre aceea, că în cercul Bozoviciu pretorele de acolo a impus preoțime, ca dânsa să nu țină adunări bisericesti fără prealabila arătare respective încuviințare dândă din partea lui; și dacă Înaltulu Presidiu are cunoștință, ce are de cuget să facă ca o astfel de ingerință a autorității politice să nu devină vătămătoare autonomiei noastre bisericesti. La această înaltulu Presidiu raspunde că nu are cunoștință oficiosă despre o astfel de ingerință. Din îndemnul acestei interpelațiuni însă va erua prin protopresbiterulu tractualu cauza și având odată date positive va face arătare la comitele suprem spre a impedeca autoritățile politice subalterne dela o astfel de ingerință. Interpelantele dechierându-se mulțumitu cu respusul Sinodulu Ia atât interpelațiunea cât și respusul la cunoștință.

Comisiunea bisericescă prin reportorul ei Const. Rădulescu referă asupra rugărei protopresbiterulu G. Pestean, că în mai multe comune preoți nu-și capătă birulu, și propuno a se transpune Consistoriulu cu inviațiunea. ca să încerce pe cale și cu mijloce morale a aduce comunele ca să-și împlinescă datoria față de preoțime. Se primesce.

Tot același referă asupra rugărei comunei Seceni de a li se întregi parochia pe cale concursuală și nu pe calea denumirei și propune, că decrete în casulu presinte subversază cestiunea împreunării postulu de preot cu celu învățătorescu în una și aceeași persoană, petițiunea să se transpună Consistoriulu spre competentă pertractare cu observarea, că sinodulu nu adoptă principiulu ca unulu și același individ să fiă preot și învățătoriu în una și aceeași comună. Sinodulu însă la contrapropunerea deputatulu Filaret Musta derivă petițiunea consistoriulu spre competentă pertractare. Comisiunea petițională prin reportorul său Stefan Ioanoviciu referă asupra următoarelor petițiuni:

Rugarea preotesei veduve din Branesci Ecaterina Ienchi ca să i se mijlocască estradarea estrasulu din protocolulu repozitorilor despre bărbatulu ei repostat în Faget, se derivă Consistoriulu spre competentă pertractare.

Rugarea preotulu Stefan Sârbu din Surduculmicu pentru de a i-se da în folosire plațulu parochialu și sesiunea parochială întrégă și pentru de a i-se solvi cuartirulu se derivă Consistoriulu spre competentă pertractare.

Rugarea tot aceluiași preot pentru unu ajutoriu în bani, se derivă consistoriulu spre competentă pertractare.

Rugarea învățătorulu Ioan Drinca din Tiovaniculnicu pentru unu ajutoriu, se înapoiază comisiei petiționale spre redactarea unei propuneri mai precise.

Rugarea preotulu Ioan Pența din Clopodia pentru unu ajutoriu, se transpune Consistoriulu spre posibilă împlinire.

Petițiunea locuitorilor din Ciuchiciu pentru micșorarea stolei preoțesci nefiind basată pe lege Nu se pöte lua în considerare.

Rugarea preotului dia Cöbza Al. Bugarin de a i-se concede a schimba sesiunea sa paröchială eu sesiunea parochiei reduse, se transpune Consistoriului spre posibila luare în considerare.

Rugarea lui G. Miocü și Petru Mägärin din Berlisce pentru deschiderea concursului referitoriu la zidirea șöolei se transpune Consistoriului spre competentă pertractare.

Rugarea mai multorü locuitorü din Berlisce ca comitetulü parochialü să fiä îndrumatü a dïdi șöla pe plațulü șöcolarü Se transpune Consistoriului spre competentă pertractare.

Rugarea Comitetului parochialü din Ohabita pentru unü ajutoriü în bani se transpune Consistoriului spre competentă pertractare.

Rugarea comunei bis. Buziașü, ai-se da în folosință pe 3 ani sesiunea a döua redusă pe sama edificării șölei se derivă Consistoriului spre luare în considerare prin acordarea unui imprumut eventualminte ajutoriü la casulü dacă și comuna va aräta zelü și se va dovedi absoluta necesitate a acordării de imprumut eventualminte ajutoriü.

Rugarea învătătorinului din Cerna Eustatie Caragea pentru unü ajutoriü se transpune Consistoriului spre competentă pertractare.

Pira mai multorü locuitorü din Rachitova contra preotului lorü Mitrofan Simu, se transpune Consistoriului spre competentă pertractare.

Rugarea mai multorü locuitorü din Retișor pentru esmiterea unei comisiunii spre a constata mai multe abuzuri comise de învătătorinulü Ioan Baica de acolo, se transpune Consistoriului spre competentă pertractare.

Fiind timpulü înaintatü ședința procsimă se anunță pre mâneäi la 10 öre punënduse la ordinea dïlei referadele comisiunilorü și se încheide ședința.

Ședința VII. Înaltulü presidü deschide ședința designänd de notariü alü dïlei pe Nicolae Marcu pro și pe Maxim Popoviciü contra. Protocolulü ședinței a VI cetinduse se autentică. Înaltulü presidü prezentază următorele esibite:

Deputatulü Georgiü Ioanoviciü cere concediu pentru durata acestei sesiunii sinodale împedecat fiind de afaceri familiare. Concediulü cerut se dä din partea sinodului.

Deputatulü Vincentiu Babeșü în cauza verificării sale de deputatü la sinodulü acesta eparchialü arätă, cä depunënd dënsulü mandatulü pentru sinodulü diecesei Aradului, — îndată ce va fi finit afacerile referitoare la dificultățile, ce le întimpinäm în afacerile de despărțire ale comunelorü micste de cätră ierarchia serbëscă, se va presenta aice și va documenta depunerea aceluiași mandat pentru sinodulü din Arad. Deputatulü Const. Rădulescu din motivulü cä pe de parte se prevesteace posibilitatea, cä sinodulü astädi se va încheia, iar de altä parte timpulü de 3 dïle sub carele verificatulü deputat Vincentiu Babeșü are să se dechiare cä primesce mandatulü de deputat alü acestui sinod caransebeșan — espirä abia mâne, propune și sinodulü eparchialü împuternicesce pe Ven. Presidü, ca dacă astädi se va încheia sinodulü eparchialü atuncü Înaltulü presidü și ca președinte alü Consistoriului se pötä primi dela verificatulü deputat Vincentiu Babeșü dechiäräțiunea dändä de cäfrä dënsulü în persönä în ziua de mâne.

Înaltulü presidü comunică telegrama Ilustratului Sale dlui Episcopü alü Aradului Ioan Mețian de celü cuprins, cä sinodulü Aradului încä a primit neșchimbätü proiectulü delegațiunelorü relativü la împărțirea fondurilorü comune. Sinodulü ia acësta scire la plăcutä cunoscință.

Deputatulü Ioan Budințan face următoreä interpelețiune: Are Înaltulü presidü intențiunea a lua în considerare votulü reuniunei învătătorilorü gr. ortom. din diecesä pronunțiatü de curënd în publicitate prin vicepreședintele reuniunei în respectulü emanciparea învătătorilorü ca catecheți de sub controla preoțilorü, și a da acestei relațiunii de drept și dëtorință diatre preoți și învătători aceea soluțiune ce o reclamä nu numai progresulü religionarü al șöcolarilorü ci și garantarea activității armonice a preoțilorü și învătătorilorü ca factori principali de culturä și moralä religiösă și în conformitate cu acësta a marca cestionata controlä ca una ce nu se estinde și asupra metodului de propunere a religiunii? Înaltulü presidü dä deslucire, cä controla exerciatä prin otärirea consistorialä se referesce numai asupra părți dogmatice asupra cärtilorü de învătămënt, preste tot asupra afacerilorü bisericesci și rituali și nici decät asupra metodului de propunere a religiunii. Interpelantele se declrärä multumit cu deslucirile date, iar sinddulu le sa la cunoscință.

Deputatulü Ioan Marcu face următoreä propunere: Sinodulü eparchialü se îndrume pre Venerabilulü Consistoriü diecesanü ca ori ce carte menită pentru șölele poporale, dupä aprobarea din partea Consistoriului, să se recomände comitetelorü parochiale a procura și pe sama bibliotecei șöclare. Se transpune Consistoriului.

Comisiunea petiționalä prin reportorulü Sinodului Ioanoviciü la petițiunea învătătorinului Ioan Dinu din Ticvaniul-micü pentru escontentarea competensale de 150 fl. din bugetulü diecesei pe 1882 și pentru de a se lua suma de 100 fl. ca ajutoriü spre tregirea salariului sëü în bugetulü anului 1883 pune, iarä Sinodulü decide: Partea primä a petițiunii se derivä Consistoriului spre competentă pertractare iarä partea a doua de a se lua în bugetulü diecesei pro 1884 suma de 100 fl. v. a. nu se pöte lua în considerare.

Reportorulü comisiunei finanțiale Antoniu Meștețü substerne sinodului preliminarulü speselorü diurne și viatice a le deputațilorü sinodali compute duse 4 fl. diurnä și 7 1/2 cr. de kilometru spes calëtoria. Dupä cetirea acestui preliminarü Sinodulü apröbä competințele deputațilorü din sesiunea precedentä în suma totalä de 1706 fl. 89 cr.

Deputatulü Ioan Bartolomeiü din incidentulü este deputat alesü și verificat în döue cercuri electorale anume în Satul-noü și Coșava, depune mandatulü pentru cerculü Satul-noü și rögä sinodulü a act despre acësta. Sinodulü ia la cunoscință depunerea mandatului, poftind totodatä pe Înaltulü presidü a dispune alegere nouä pentru cerculü electoralü Satul-noü. Înaltulü presidü anunciänd pe dïle medädi la 4 öre ședința procsimä pune la ordinea dïlei reportulü comisiunei fondurilorü comune în cauza revisiunei socotelorü fondurilorü și cälte agende a le ei și încheide ședința.

Ședința VIII. Înaltulü presidü deschide ședința designänd de notariü alü dïlei pe Nicolae Popoviciü, iar pentru însemnarea vorbitorilorü prin

Ioan Marcu și contra pe Măxim Popoviciu. Protocolul ședinței a VII-a ținută la 28 Aprilie 1883 a. m. conținuse se autentică.

Comisiunea fondurilor comune prin referințele ei Aron Damaschin față de reportul comisiunii esmise de sinodul eparchială din anul trecut sub Nr. prot. sin. 122 pentru examinarea socotelor fondurilor comune pe anii 1880 și 1881 propune următorul proiect de conclud: „Considerând că comisiunea revedătoare din lipsa timpului fizic a terminat numai revisiunea acelor socoti din punct de vedere al calculului numai pe anul 1880; considerând că în observările acelei comisiuni referitoare la întrebarea de garanție iarăși numai în parte le-a putut face cunoscute sinodului și în partea mai mare le poșede numai în material brut, prin urmare revisiunea acelor socotele nu se pôte considera de definitivă terminată, asupra careia sinodul ar putea aduce un deciz moritoriu; mai departe considerând că și revisiunea precum a socotelor ordinare de pe anul 1882 și cea de pe timpul până la 30 Iunie 1883, precum și socota transitorie până la efectuarea împărțirii, s'a concretat delegațiilor ambelor sinode esmise pentru efectuarea împărțirii fondurilor comune, și fiind acele socotele în strânsă legătură cu socotelele din anii 1880 și 1881, drept aceea aceste socotele împreună cu reportul și observările comisiunilor revedătoare încă se transpună numitelor delegații pentru mai departe afacere competentă și definitivă censurare și decideră asupra acelor pe lângă susținerea dreptului de darea absolutoriului depunătorilor de socotele rezervat sinodelor în decizul de sub Nr. pr. 44. Constatându-se mai departe din reportul comisiunii revedătoare, cumcă membrii din cauză că suma de 600 fl. pusă în bugetul epitropiei pe anul 1882 spre acoperirea chelturilor de revisiune s'a esaureată și din această cauză membrii acelei comisiuni nu au putut primi nici diurnele pe mai multe zile și anume: membrul Filaret Musta nu a primit viaticul pe 2 zile de călătorie și diurnele pe 15 zile de prezență; membrul Iuliu Petrică n'a primit viaticul, 4 zile de călătorie și diurnele pe 20 zile de prezență și membrul V. Mircea Stănescu diurnele de pe 20¹/₂ zile de prezență; drept aceea sinodul aplacidând și spesele de mai sus le acoperă din cassa epitropiei și însărcinează epitropia să le solvi din rubrica preliminară spre acest scop în bugetul epitropiei pe anul 1883.

Deputatul Titu Hațegiu face în acest obiect următoarea contrapropunere: „Presentându-se sinodului din partea comisiunii revedătoare de socotelele epitropiei fondurilor comune un material imperfect, să se esmită altă comisiune din sinodul acestui sinod numai din doi membri, carei încredințându-se materialul prezentat aci prin comisiunea revedătoare esmisă în anul trecut, se completeze revisiunea socotelor pro 1880 se revedeze apoi și socotelele pro 1881 și 1882, și defectele aflate se le comunice cu epitropia dătătoare de socotele pentru a se justifica față de dăsele, și numai atunci să se asternă întregul material procesului sinod spre decideră meritorială. Punându-se această propunere la vot cade și sinodul primesce propunerea comisiunii și o rădică cu valoare de conclud în întregul ei cuprins.

Tot comisiunea fondurilor comune prin reportul Aron Damaschin cu privire la reportul general al epitropiei fondurilor comune pro 1882 esmisă și dăsele a pertractat acest report din punct

în punct propune și sinodul decide: 1) Socotelele fondurilor comune pe anul 1882 se predau delegației alese pentru efectuarea împărțirii fondurilor spre revisiune și procedere în sensul deciziunii ambelor sinode de Arad și Caransebeș referitoare la executarea împărțirii fondurilor comune. 2) În privința anticipației de 3000 fl. diecesei Caransebeșului, servind de cinosură decizul adus sub Nr. protocolului 69, Sinodul diecesei Aradului se receră ca abstând dela decizul său Nr. prot. 189 ex. 1881 și 254 ex. 1882 întrebarea această se o aplaneze în sensul decizului mai sus citat. 3) Neprovederea ferestrilor cu fer dela localitățile epitropiei din motivele aduse de către epitropia se ia la cunoștință. 4) Referitoriul la remuneratiunea de 200 fl. pe anul 1880 a fostului notariu Atanasie Tuducescu, votate deja de sinodul eparchială de Arad, acest Sinod al diecesei Caransebesului încuviințază remuneratiunea din cestiune din motivul, că după informațiunile primite de la membrii comisiunii revedătoare, fostul notariu cu ocaziunea revisiunii ultime, deși dănsul nu a fost îndatorat, totuși a dat tot posibilul sucurs la înlesnirea lucrurilor comisiunii revedătoare. Iară ce se atinge de urcarea onorariului jurisconsultului dela 200 fl. la 300 fl. pe anii 1881 și 1882 și remunerarea de 200 fl. a contabilului pe anul 1880, acest sinod luând în considerare, că deși motivele aduse în decizul sinodului diecesei de Caransebeș de sub Nr. 91 ex. 1881 nu s'a alterat, excepționalmente își dă consensul la decizul adus în cauză această din partea sinodului eparchială din Arad și votază atât rădicarea onorariului dela 200 la 300 de fl. pentru jurisconsult pe anii 1881 și 1882 cât și remuneratiunea de 200 fl. pe sama contabilului pe anul 1880 cu acel adus, că delegațiunea esmisă pentru executarea împărțirii fondurilor va fi îndreptățită aceste sume ale asemna spre solvire respectivilor numai atunci, dacă își va câștiga convingere deplină despre aceea, că numiții oficianți ai epitropiei dela anul 1881 încăo au dezvoltat o activitate și diligență mai mare. 5) Bugetul epitropiei provisorie pe anul 1883 se votază din partea sinodului în suma 4870 fl. Poziția „Ajutorul jurisconsultului pe 2 ani 200 fl.” nu o votază sinodul din cauză, că nu s'a documentat necesitatea substituirii unui al 2-lei jurisconsult și retribuțiunea propusă pentru acest din urmă nu se pôte cu atât mai puțin aproba, cu atât jurisconsultului deja i-s'a urcat onorariul cu 100 fl. la an și dacă dispensarea aceluia dela afacerile ordinare ale epitropiei s'a aflat necesare pentru regularea proceselor lui concretate atunci onorariul votat jurisconsultului avea a se da substitutului său. Pozițiunea „Diurnele membrilor epitropiei” se încuviințază numai cu suma de 1100 fl. fiindcă lipsa sumei preliminate nu numai nu e documentată, ci din contră fiind împărțirea deja decretată acelea spese în anul curinte 1883 nu vor recere nici suma de până acum. 6) Cererea epitropiei provisorie, ca reportul comisiunii sinodului eparchială despre rezultatul revisiunii socotelor fondurilor comune pre anii 1880 și 1881 înainte de ce s'ar substerne sinodului eparchială spre pertractare, să se comunice cu epitropia provisorie ca această să și pôte da reflesionile sale asupra eventualelor dificultăți, precum și cererea de a se lua în considerațiune reflesionile epitropiei depuse în concludul Nr. 3 din ședința extraordinară a epitropiei ținută la 30 Ianuarie a. c. asupra modului de procedere a comisiunii revedătoare și a instruirii mai precise și lămurite a aceluia în

acesta privință, — pertractându-se și resolvându-se prin decisiunile sinodale de sub Nr. 97 epitropia se îndrumă la acelă decisi.

Președintele Archiereu propune alegerea unei comisiuni esmiținde pentru scontrarea cassei diecesane. Propunerea acesta priminduse sinodulă alege în acesta comisiune pe deputații Nicolae Andreeviciu și Ilie Tăran având a reporta despre rezultatul procsimului sinod eparchialu.

Terminându-se cu acesta agendele sinodului acestui presidiu cu învoirea sinodului denumesc comisiune autenticătoare pentru protocolul ședinței a VIII-a ultime pe toți acei domni deputați care se vor afla mâne în 29 Aprile încă în Caransebeșu poftindu-i ca spre scopul amintit se ostenescă în reședința episcopescă la 10 ore antemeridiane.

În fine înaltulă presidiu mulțămind deputaților pentru viulă interes și neobosita activitate ce o au manifestat cu toții la resolvirea agendelor acestui sinod, și cu deosebire în cestiunea resolvirei armonioase a fondurilor comune, care conform decisiunilor aduse vor avea a trece în administrațiunea dieceselor ca adevăratele proprietărese a le acestor fonduri, descoperind totodată întregulă sinod recunoștința și plăcerea sa cea mai sinceră pentru modulă deslegării finale a acesteii cestiuni prea momentosă a vieții noastre sinodale bisericesci și cu acesta împărțind la toți binecuvântarea sa archierescă și poftindule rentorcere fericită la locuințele, familiile și ocupațiunile lor — dechiară de închisă sesiunea a II-a a periodului alu V-lea alu sinodului eparchialu alu diecesei Caransebeșului. La acesta deputatulă Atanasie Ioanovicu exprimă în terminii ceii mai vii Prea Sântiei Sale Părintelui Episcopu președinte cea mai adencu simțită mulțămintă pentru conducerea cea înțeleptă și a acesteii sesiuni sinodale, urându-i cu toți deputații viață îngelungată, sănătate și putere întru conducerea diecesei, și astfel deputații între urări de „Se traiască” Prea Sântia Sa părintele Episcop, părăsesc sala ședinței.

D i v e r s e .

* Adunarea din Lipova a Societății pentru fondul de teatru român, se va ține la 6 și 7 august st. n. Inteligența și poporul român din Lipova și giurulă a adresat prin comitetulă seă la fruntașii din acele părți următorulă apelul: „Societatea pentru fond de teatru român își va ține adunarea generală de estimp în Lipova, la 6 și 7 august st. n. Este datorința noastră, a inteligenței și a poporului, ca să conlucrăm, ca adunarea să reiescă cât mai bine și să luăm parte cât mai mulți, ca să fie spre lauda centrului și a ținutului. Te rugăm dară pe dta, căci te cunoșcem de un bărbat zeles și poporalu, să conluceri din resputeri și să îndemni pe omenii nostri a participa la adunare, și fiind că nici o întreprindere nu se pôte face fără spese, te rugăm ca să colectezi cu cōla aci alăturată spese de primire și taxe de membri, cât mai multe, și acele le trimite dlui cassar alu comitetului de primire Iosif Suciū parochu în Lipova, până la Sân-Petru (11 iulie st. n.) Sperăm delă dta și dorim celă mai bun rezultat, și nu ne îndoim a crede, că vei ave în vedere, cumcă delă acesta cestiune depinde chiar reputațiunea noastră națională. Din Ședința comitetului centralu de primire ținută în Lipova la 9/21 iunie 1883. Ioan

Tierană protopopu ca președinte; Ioan Tuducescu învățatoru ca notarū.”

* **Pedepsă cerescă.** La 24 Iuniu, când creștinii ortodoxi din Suceava în Bucovina, serba nascerea Sf. Ioan Botezătorulului, cu procesiunea obicnuită, când reliquie Sf. Ioan cel nou se porta prin oraș și când mii de omeni asista la acestă serbare, și mare de serbătore respectată de întreg județul Suceava sub numele de Sânză-Enile, prefectul de Suceava a executat pe țeranii de pe moșia sa la munca câmpului, silindu-să-i prășască păpușoiul. Pe când vitele locuitorilor ce erau la un loc cu ale proprietarului-prefect, păștea la un imas, iată că pe la amiazi se abat nori cu fulgere pe acel imas și trăsnește 4 boi ale ispravnicului, contusiunând încă vr'o căți-va tot ai lui, fără a atinge vr'o vită de a locuitorilor. Locuitorii sunt cevinși că acesta e pedepsă cerescă pentru ispravnicilor care nu respectă șilele de serbătore, spune „Suceava,” din care estragem liniile de sus.

C o n c u r s e .

Pe basa ordinațiunei Ven. Consist. alu Aradului de dta 28. Maiu a. c. Nr. ad 557 din 1883, se escrie concursu pentru îndeplinirea vacantei parochiale de clasa II din comuna *Minișu*, comitatulă Aradului, protopresviteratulă Șiriei (Vilagos) cu termin de alegere pre 14/26. August a. c.

Emolumintele sunt: 1. Unu pătrariu sesiună pământu arătoriu, 2. în biru preotescu: a) delă fiesce care proprietariu de $\frac{1}{8}$ sesiune pământu una măsură de grâu, b) delă fiesce care proprietariu de câte una măsură cucuruzu sfermatu, c) delă 50 cr. v. a. 3. în arinda alorū 6 jügere compuse de pașune câte 2 fl. v. a. și în fine; 4. Ștölele una delă 280 numere.

Recurenții sunt avisați recursele loră ajustate conform §. 15. lit. b. alu regulamentului pentru prochi adresate comitetului parochialu din *Minișu* ale trimite părintelui protopopu Giorgiu Popovici în Meneș per Gyorok, până la terminul de 6/17 August inclusive, și a-se presenta în vre-o Duminecă seă serbătore în biserica din *Minișu* pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și cantu.

Minișu, la 5/17. Iulie 1883.

Comitetulă parochialu.

în conțelegere cu Protopopulu tractualu.

În urmarea ord. Venerab. Consist. eparchialu din Caransebeșu dta 2. Iunie 1883. Nr. 312. se escrie pentru îndeplinirea stațiunei învățatoresci din comitatulă Torontalului, protopresviteratulă Ciocovului se escrie concursu cu termin de alegere pre Duminecă din 14. August 1883 st. v.

Emolumintele anuale împreunate cu acelu pagon sunt: 1) Salariu în bani gata 420 fl. v. a. 2) Lemne învățătorului 40 fl. 3) Spese pentru conferințe 10 fl. 4) Pășalulă pentru scripturistica 10 fl. 5) Munațiune ca notariu a comitetului parochialu 10 fl. 6) Pentru curățirea și încăldirea salei de învățământu 30 fl. 7) Lemne pentru încăldirea salei de învățământu 30 fl. 8) Patru jügere și jumătate munațiune estravilan. 9) Delă înmormentări unde va

La Nr. de față alăturăm unu suplementu de